

bruget, at den bedste Arbejdskraft forlader det, forekommer det mig, at det er en løjerlig Fordring at stille til Statskassen, at den skulde tilvejebringe en Vej, ad hvilken Arbejdskraften yderligere gik fra Landbruget, derved at man etablerede Huslodder saa store, at de, der kom i Besiddelse af disse Lodder, ikke kunde anvende nogen som helst Arbejdskraft i det større Vandbrugs Tjeneste. Det, der for mig er Maalet ved Gennemførelsen af denne Sag, er, at man maatte tilvejebringe en Ordning, hvorefter Indsiddernes og de jordløse Husmænds Tal formindstes Aar for Aar. Det er det, man skal have for Øje, og dersom man stiller Fordring om større Lodder, end Landbokommisjonen har stillet, og dersom man stiller saa store Fordringer til dem, der skulle modtage disse Lodder, som den ærede Minister, kommer man ad begge Veje til det Resultat, at det ikke bliver de Menneſter, man fortrinsvis skulde have fat i, til at overtage saadanne Lodder, som man ved Statens Bidrag her vil tilvejebringe. Det, man først skulde se at faa gjort, var at forringe Indsidderklassens Antal og skabe selvstændige Brug for flere og flere, der nu maa nøjes med at være Indsiddere eller jordløse Husmænd. Jeg er overbevist om, at naar man ikke stiller større Fordringer, end Kommissionens Litteral har stillet, baade i Henseende til Loddernes Størrelse og til de Bidrag, der skulde ydes for dem, der komme i Besiddelse af Lodderne, vil man netop faa frem den Klasse, det gælder om at høre: den ringest stillede Arbejderklasse paa Landet. Naar det ærede Medlem fra Brønderslev (Th. Varsen) paaſtod, at en Karl i 25-Aars Alderen slet ikke kan have lagt sig noget op af sin Løn, tror jeg, han gik meget for vidt. At Karlene som oftest ikke gøre det er en sørgelig Kendsgerning; men naar jeg sammenligner Forholdene, da jeg var Barn, med Forholdene, som de ere nu, og ser, hvilken Forskel der er paa Lønnen nu og da, saa er det min Opfattelse, at en Tjenestekarl nu om Stunder ganſte anderledes har Betingelser for at kunne henlægge noget, end han havde i min Barndom, og dog var det ikke sjældent, at man den Gang kunde se en fattig Tjenestekarl paa henved en 30 Aar, spare sig en cirka 500 Rigsdaler sammen. Nu er Sparommeligheden, Økonomien ikke saa stor mellem Tjenestefolk: men jeg har dog ogjaa i de Sogne, hvor jeg er kendt, og hvor man har oprettet Sogneparekasser, jet, heldigvis mange Eksempler paa, at et ikke ringe Tal af Tjenestefolk spare sammen af deres Løn og sætter det opparede ind i disse Sparekasser, og det er ikke saa Summer, adskillige af dem

paa den Maade have tilvejebragt. Naar vi nu i Fremtiden skulde etablere en saadan Ordning, hvorefter en fattig Tjenestekarl, naar han ved Flid og Sparommelighed kan samle sig en 4-500 Kr., har Udſigt til at komme i Besiddelse af et saadant Brug, saa tror jeg, det vil være en Opmuntring for ham og øve en overordentlig gavnlig Indflydelse paa den opvoksende Slægt, ikke at tale om, at de Børn, som i Fremtiden ville gaa ud fra disse Hjem, ville blive ganſte anderledes vel opdraagne end de Børn, som nu vokse op i et Indsiddershus, hvor Faderen og Moderen fra tidlig Morgen til sildig Aften ere paa Arbejde, medens Børnene ere overladte til sig selv. Ogsaa med Hensyn til Lyndeforholdet vil det øve en gavnlig Virkning, idet man vil faa dygtigere og mere trofaste Tjenestefolk, end man har nu, da Indsidderklassen er for talrig og dens Aar for daarligere.

Der har jo været peget i forfællelige Retninger, som man kunde gaa for at tilvejebringe en bedre Ordning af dette Forhold; men en af de Anthyndinger, der mest har forundret mig, er den, der kom i Gaar fra det ærede Medlem for Langeland (Guldbrandsen), da han tog Ordet for at etablere et nyt Fæsteforhold. Og det undrer mig ikke mindst, at denne Røst kom fra Langeland. Jeg erindrer, hvorledes S. A. Hansen, som i mange Aar repræsenterede denne Valgtreds, i Forbindelse med Vondevennerne og den ældre Generation af Venstremænd i henvend en Menneſkealder har arbejdet paa og kæmpet for at løse Fæsteforholdet, at saa Fæsterne gjorde til Selvejere. Derfor er det højt aparte at høre, at der fra den samme Kreds kommer Røster om, at nu skal man vende tilbage, nu skal man her gøre hvad man kan for at etablere en helt ny Klasse af Fæstere. Ja, det minder mig om en gammel Viſe, jeg hørte i min Barndom, hvori det hedder:

„Alverden gaar omkring
i en grøn Kassefing.“

Thi det er mærkeligt nu at høre en saa reaktionær Tankegang fra Langeland som den, det ærede Medlem gjorde sig til Tolk for i Gaar. Ja, det ærede Medlem ryster paa Hovedet, men jeg vil sige, at hvis hans Formand i Kredsen S. A. Hansen kunde høre ham i Gaar, hvad jeg ikke ved, om han kunde, vilde han sikkert vende sig i sin Grav ved at høre, at der nu lyder den Slags Røster fra Langeland. Jeg glædede mig derfor ved at høre, at det ærede Medlem for Præsto (Vouløffe) straks skyndte sig at tage Afstand fra sin Partifælle ved at sige,